

Рекомендації щодо безпеки праці під час виконання робіт з обрізання дерев

Найбільшу небезпеку становлять зони можливого падіння сухих дерев, гілок та інших частин дерев (крона, стовбур тощо).

Небезпека може бути пов'язана з несприятливими природними та виробничими факторами:

зовнішніми метеорологічними чинниками (вітер, опади, гроза, ожеледь, що зависла на деревах);

наявність ліній електропередач розташованих на незначній відстані від дерева, на якому виконуються роботи з обрізання;

складні рельєфні місцевості (круті схили, осипи, обвали, водостоки тощо) провокують самовільне падіння дерев.

Фізичні види небезпек:

рухомі машини і моторні інструменти (їх елементи);

рухомі частини виробничого устаткування;

приведені в рух частини дерев;

рухомі матеріали, вироби, деталі, заготовки та їх уламки, стружка;

різальний інструмент;

конструкції, які руйнуються;

підвищена запиленість та загазованість повітря робочої зони, наявність у повітрі робочої зони шкідливих речовин;

підвищена чи знижена температура повітря робочої зони;

підвищена чи знижена температура поверхні устаткування, матеріалів і заготовок;

підвищений рівень шуму або вібрації на робочому місці тощо.

Джерелами небезпечних та шкідливих виробничих чинників можуть бути:

нерегламентовані режими роботи технологічних систем і устаткування та помилкові дії працівників;

транспортні засоби, вантажопідіймальне устаткування, лісопродукція, що рухаються;

пожежі, вибухи та інші аварії;

інженерні комунікації;

устаткування, яке працює під тиском;

легкозаймисті і токсичні речовини;

ручні роботи, що спричиняють фізичні і нервово-психічні перевантаження.

Кожен працівник має дбати про свою власну безпеку і здоров'я, а також про безпеку і здоров'я осіб, на яких можуть вплинути його дії чи помилки під час роботи.

Для цього працівники повинні:

правильно і за призначенням використовувати устаткування, апаратуру, інструменти, небезпечні речовини, транспортні та інші засоби праці;

правильно використовувати надані йому в розпорядження засоби індивідуального захисту (далі – ЗІЗ) та після використання повертати їх на передбачене для цього місце;

за своєю ініціативою не відключати, змінювати або переставляти захисні пристосування, особливо, встановлені на машинах, установках і спорудах, використовувати ці пристосування тільки за призначенням;

негайно повідомляти роботодавцю або працівникам, наділеним функціями щодо безпеки та здоров'я, про будь-яку виробничу ситуацію, стосовно якої вони мають обґрунтовані підстави вважати, що вона являє серйозну і безпосередню загрозу безпеці і здоров'ю, а також про будь-який помічений дефект у захисній системі.

Основні заходи безпеки

Роботи потрібно виконувати відповідно до вимог нормативно-правових актів з охорони праці із обов'язковим використанням ЗІЗ.

Перед виконанням робіт підвищеної небезпеки працівники повинні пройти навчання та перевірку з питань охорони праці, а також володіти достатнім рівнем знань щодо надання першої домедичної допомоги потерпілим.

У парках, на стежках та дорогах, де виконуються лісокультурні роботи, мають встановлюватись знаки безпеки, які забороняють прохід та проїзд стороннім особам на робочу ділянку.

Обрубувати гілки на рівнині дозволяється за межами небезпечної зони звалювання дерев та/або на відстані не менше ніж 50 м від місця їх звалювання.

Перед початком обрубання гілок працівники повинні впевнитися, що дерева розміщені у стійкому положенні.

Заборонено обрубувати гілки на одному дереві кільком працівникам

Перед початком обрубання гілок, необхідно перевірити справність лісорубної сокири: лезо її повинно бути загостреним, а п'ятки затуплені. Сокира не повинна мати тріщини, бути міцно насаджена на гладеньке топирище із сухої та міцної деревини, з потовщенням на кінці для надійного утримування в руках і розклиненням у місці

насадки сокири. Кут насадки сокири має бути в межах 84-86°, довжина топорища обирається з урахуванням зросту працівника.

Під час роботи заборонено:

обрубування гілок сокирою із тріснутим топорищем;
переміщення працівника на поваленому дереві, сідання його або перебування з боку розташування гілок, які підлягають обрубуванню;
виконання роботи на нестійко лежачих деревах без попереднього закріплення їх;
збивання сухих сучків обухом сокири;
перебування на пачках та штабелях дерев без попереднього їх розкочування;
обрубування сучків на деревах, натягнутих на щит трактора або на лісовозному транспорті.

Під час очищення дерев від гілок за допомогою моторного інструменту працівнику дозволяється за один прохід відпилювати гілки з верхньої та бокових сторін стовбура, а також частини гілок, на які спирається дерево, дотримуючись таких вимог:

переконатись у тому, що стовбур займає стійке положення. Для безпечного положення під час зрізання гілок з верхньої та бокових частин стовбура ступні ніг мають бути на відстані 10-12 см від поваленого дерева, а відстань між ступнями повинна становити 30-40 см;

не міняти положення ніг до закінчення циклу зрізання гілки, якщо пиляльна шина розміщена між стовбуром (гілкою) і працівником;

не перехилятися через стовбур під час зрізання гілок з його протилежного боку. Для збереження рівноваги при незмінному положенні ніг дозволяється спиратись коліном на безсучкову частину стовбура дерева;

стовбур дерева необхідно використовувати як підпірку для корпусу бензопили;

гілки, які мають внутрішню напругу, необхідно зрізати за два прийоми: спочатку слід перерізати гілку в місцях найбільшого напруження волокон, після чого зрізати гілку врівень із стовбуром. Під час підрізання напружених волокон гілок слід уникати випадків перебування працівника в зоні можливого руху пиляльної шини бензопили в напрямку “на себе”;

для попередження відкидання бензопили слід уникати зрізання гілок кінцевим елементом пиляльної шини;

нижні гілки, на які спирається дерево, потрібно зрізати так, щоб це не призвело до переміщення стовбура і падіння його на ноги. Ноги у цьому разі мають бути на відстані не менше 30-40 см від стовбура дерева;

зрізання гілок з боку стовбура, де перебуває працівник, повинно виконуватися верхньою частиною шини рухом бензопили “на себе”. Товсті гілки дозволяється зрізати нижньою частиною шини рухом бензопили “зверху вниз”, уникати випадків зрізання таких гілок рухом бензопили “на себе”;

щоб уникнути затискання пиляльної шини в пропилі, довгі гілки мають зрізатися спочатку на відстані 1-1,5 м від стовбура, а потім – у рівень з ним.

Під час роботи машинно-тракторної техніки має гарантуватися безпека обслуговувального персоналу та інших працівників, які перебувають (знаходяться) у зоні виконання робіт.

Роботи в умовах воєнного стану

Роботи в парках, посадках, лісових масивах та полях, що імовірно забруднені та забруднені вибухонебезпечними предметами, а також ті, що розташовані поруч з тимчасово окупованими територіями, у зонах де проводились воєнні (бойові) дії та/або які перебували в тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні), необхідно розпочинати після проходження процедури передачі відповідальності щодо очищеної території від операторів протимінної діяльності до місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування.

Виконання лісокультурних робіт в умовах воєнних дій в Україні на територіях, де існує ймовірність знаходження вибухових предметів, необхідно розпочинати після перевірки лісових угідь представниками відповідних структурних підрозділів МВС та ДСНС.

Під час виявлення на території робочої зони (об'єкту) вибухонебезпечних предметів (снарядів, бомб, мін тощо) усі роботи слід негайно припинити, межі ділянки позначити відповідним застережним знаком та знаком заборони “Обережно! Небезпека вибуху”, організувати охорону та звернутись до уповноваженого підрозділу центрального органу виконавчої влади, до складу якого входять фахівці з розмінування.